

Donderdag 18 oktober 1917.

Vervaarlijke troepenbewegingen grijpen plaats door sommige dorpen en 't omliggende van Gent, het duurt bijwijlen uren lang. Het vliegplein van Gontrode, tot dusverre het mikpunt der engelsche bommenaanvallen, is vervangen door het nieuw vliegplein aan de Beekstraat te Drongen. Het ligt juist achter den tuin van mijn verwanten, waar ik dezen zomer wekelijks te logeeren ging. Al de bewoners langs den zuidkant der straat kregen bevel huis en stallen te ontruimen. Waarheen met de beesten en meubelen, zonder te spreken van allerlei anderen voorraad? Het moet geleken hebben op een algemeene vlucht, een menschen-uitschudding, gelijk aan het omwerpen van een bijenkorf.

Het was aandoenlijk, zegt men, hoe de niet verontrusten aan den overkant hun schuren en woningen openstelden voor de uitgedrevenen — zeven en dertig gezinnen in getal — ze aan hun haard en tafel zetten, hulp biedend op groote schaal.

De aanblik der van front toekomende gekwetsten is jammerlijk. Aan den uitgang van het stationsgebouw op 't Maria-Henriettaplein worden de zwaar getroffen en op berries naar het Palace Hotel gedragen. De lichtgekwetsten worden in gereedstaande camions naar de lazaretten vervoerd. Het publiek wordt wel op afstand gehouden, maar scherpziende oogen nemen toch nog veel ellende waar.

Het gebeurt ook — zooals eergisteren, dat gewonden te voet hun kruisweg aantreden moeten. Te Astene was de spoorbaan op zekeren afstand vernield door bommengooien. De rampzaligen moesten loopen tot hier — wellicht vijftien kilometers ver — en trokken ten getalle van ongeveer twee honderd vijftig door de straten der stad: bleek, ontdaan, het hoofd omwonden met verschoorbloed linnen, den arm in schouderband of de linkerhand — meest altijd de linker, degene die 't geweer vasthoudt — ook omwonden, onder den steun der rechter horizontaal gehouden: de uniformen verdonkerd van kleur, bemorst en gescheurd. Er waren er, die op de eene zijde of op den rug met droge klei waren beplakt. En de schoenen: ros, scheefgelopen, onder de harde rimpels van vroegere doorweeking vlekkelig gebleekt. Lijdensuitdrukking op het gelaat en in de kommervolle blikken verwijt aan het noodlot; zich met moeite voortslepend op onvaste beenen; verkleind van gestalte, ingezakt naar den grond, hinkend, strompelend, de schouder van den sterke tot leuning van den zwakke geworden.

Zij zijn het, die wij zagen opmarcheeren, roodbruin gebronsd door de elementen, vol kracht en levensvuur, in gelijk regelmatige schreden, vier en vier, dicht op elkaar gedrongen, onder luid klaroengeschal en fluitbegeleiding, of zingend hun vaderlandsche liederen...

Hebben zij het voorzien, zooals wij het deden met gruwende hartsbeklemming, wat hen te wachten stond of was het begoocheling en hun rasgevoel machtig genoeg om onversaagd, met voorkennis van het gebeurlijke en waarschijnlijke, elk gevaar te trotsen?...

Thans is de stad niet meer vol maar overvol van militair, letterlijk alle, groote private woningen — die aan de bezetting kunnen dienstig wezen — zijn ingenomen. De gouverneur, na uit zijn hotel te zijn gezet, heeft nu zijn betrokken huis moeten verlaten. In het klooster der Grijsse Zusters, dicht bij 't Belfort gelegen, kwam bericht, dat de inwonenden — twee en dertig nonnen en honderd tien weesmeisjes — twee uren gegund waren om het gebouw te verlaten. Groote opschudding.

Op zoo korten tijd, onmogelijk.

Eindelijk kreeg de overste op hare klachten uitstel tot 's anderdaags. De bisschop moeide zich met het geval. Zoo deden ook Katholieke kopstukken der stad. Ten leste ja, heel het

Een der toehoorders deelde mij het volgende er over mede; vele opgeëischten sterven er, ook soldaten in de lazaretten; ze worden begraven den een op den anderen in ondiepe putten en met kalk

personeel mocht in het klooster blijven; maar de slaapsteden van de nonnen en de weeskinderen werden voor de soldaten in beslag genomen. De inwonenden konden maar zien, dat ze op de zolders vernachtten. Daarenboven moest het klooster koken voor de bezetters.

“Goed,” zei Moeder Overste, de handen op hare borst samenkruisend: “het zijn onze vijanden, maar wij zullen het doen, omdat het mensen zijn.”

Virginie **LOVELING** (« *In oorlogsnoed* »)